

Aan

Minister van SZW

nota

nota bij beantwoording Kamervragen Smals en de Kort
over ziekteverzuim

!! Dit moet echt snakken!

Aanleiding

De leden Smals en de Kort (beiden VVD) hebben op 7 juni Kamervragen gesteld naar aanleiding van een bericht over het ziekteverzuimcijfer in 2022. Met deze nota leggen wij u de conceptantwoorden voor. De driewekentermijn is verstreken op 27 juni, daarom voegen we ook een uitstelbrief bij.

Geadviseerd besluit

Wij vragen u om uw input te geven op de beantwoording van de Kamervragen en gelijktijdig de bijgevoegde uitstelbrief te tekenen zodat die verzonden kan worden. Na afronding van de beantwoording wordt die dan ook aan de Kamer gestuurd.

Kernpunten

- In het bericht waar naar wordt verwezen door de Kamerleden wordt gesteld dat het ziekteverzuim in Nederland in 2022 het hoogste was sinds de eerste metingen, namelijk 5,6%. Zie het betreffende artikel onderaan deze nota.
- Aan de beantwoording van deze vragen zijn bijdragen geleverd door verschillende directies (WR, AV, ASEA en G&VW) en de beantwoording is afgestemd met UWV. Eén vraag is afgestemd met VWS. Gegeven het grote aantal betrokken directies is beantwoording binnen de gestelde termijn niet mogelijk gebleken.
- De gestelde vragen zien op de redenen voor dit hoge verzuim en de manieren waarop dit voorkomen kan worden. In uw beantwoording geeft u aan dat er een samenhang is tussen krapte op de arbeidsmarkt en een hoog ziekteverzuim. Ook geeft u aan dat het hoge ziekteverzuim zorgelijk is en u het belang van preventie onderstreept. U noemt een aantal manieren waarop wordt ingezet op preventie om te voorkomen dat mensen ziek worden. Zo verwijst u naar de Arbovisie 2040, naar het programma om werkgevers te ondersteunen bij het verbeteren van de Risico Inventarisatie en Evaluatie (RI&E) en ook naar de Brede Maatschappelijke Samenwerking die specifiek gericht is op het verminderen van burn-outklachten. Ook beschrijft u de maatwerkregeling duurzame inzetbaarheid en eerder uittreden (MDIEU), die sectoren ondersteunt die investeren in duurzame inzetbaarheid (incl. activiteiten waar het midden- en kleinbedrijf van profiteert).

TER BESLISSING

Datum
22 juni 2023

Tweede contactpersoon

Bijlage(n)
0

Maak geb met
Kwvragen uitbreiden

- In afstemming met het ministerie van VWS wordt in de beantwoording ook ingegaan op het programma Toekomstbestendige Arbeidsmarkt Zorg (TAZ), waarbinnen de minister voor LZS met partijen in de sector werkt aan een toekomstbestendige arbeidsmarkt in zorg en welzijn.
- In de vragen wordt vervolgens de link gelegd met de instroom in de WIA en daarmee samenhangend de mismatch t.a.v. sociaal-medische beoordelingen. In reactie daarop wordt aangegeven dat er vooralsnog geen duidelijk merkbare stijging van de WIA-instroom is door het hogere verzuimcijfer. De WIA-instroom stijgt wel maar dat is grotendeels een trendmatige stijging (omdat het aantal werkende ouderen stijgt en doordat er meer mensen werken dan ooit). Hetzelfde geldt voor de stijging van het aandeel mensen dat een IVA uitkering krijgt; ook die stijging is uitlegbaar door reguliere trends. Om te achterhalen waar het deel van de stijging dat niet uit de reguliere trends verklaarbaar is vandaan komt, zijn in overleg met FIN vorig jaar nadere onderzoeksvragen opgesteld die nog worden beantwoord. *Wanneer?*
- In reactie op de vraag of mensen vanuit de WIA begeleid moeten worden naar de arbeidsmarkt geeft u aan dat dat inderdaad belangrijk is en dat UWV daarom voor alle publiek verzekerden ten minste vijf jaar activerende dienstverlening inzet.
- Ten slotte wordt nog gevraagd of de samenwerking tussen bedrijfsartsen en het UWV verbeterd kan worden. In reactie daarop geeft u aan dat er gesprekken lopen over het verbeteren van die samenwerking en dat het instrument beschrijving arbeidsbelastbaarheid en re-integratiemogelijkheden in de toekomst leidt tot betere samenwerking.

Datum
22 juni 2023

Stijging ziekteverzuim in 2022 naar 5,6%: hoogste ooit

Kosten voor BV Nederland 27 miljard euro

1 juni 2023

In 2022 was het ziekteverzuim in Nederland het hoogste sinds de eerste metingen in 1996; 5,6%¹. Dit kostte de BV Nederland ruim 27 miljard euro. Zo blijkt uit het nieuwe **Tendrapport van Nationale-Nederlanden** dat vandaag gepubliceerd wordt. Naast een enorme financiële last voor werkgevers, zorgt de stijging van het verzuim ook voor een hogere werkdruk bij niet zieke werknemers. Uit het rapport blijkt tevens dat psychische (werkgerelateerde) klachten een belangrijke reden is voor langdurig verzuim. Onder jongvolwassenen is dit volgens de financiële dienstverlener zelfs zorgwekkend. Onder deze groep wordt in 2023 én 2024 een stijging van de WIA-instroom met 30% verwacht. Nationale-Nederlanden roept werkgevers en werknemers op om meer aandacht te hebben voor de mentale gezondheid door de werk-privébalans bespreekbaar te maken om langdurig ziekteverzuim te voorkomen.

Nederland is vaker én langer ziek

Uit de meest recente cijfers van de verzekeraar, CBS, UWV en TNO blijkt dat het verzuimpercentage in 2022 is gestegen naar 5,6%, het hoogste sinds de metingen in 1996. Het verzuim in de zorg blijft koploper met 7,9% (2021: 6,8%). Ook stijgt het verzuim in de bouw naar 5,3% (2021: 4,9%) en in de horeca naar 4,7% (2021: 4%). Met een gemiddelde van 9 werkdagen per jaar is ook de verzuimduur met een dag gestegen. En werknemers melden zich vaker ziek, gemiddeld 1,5 keer (2021: 1,2) per jaar. In totaal kostte dit de BV Nederland in 2022 27 miljard euro, 9 miljard euro meer dan het jaar ervoor.

Igno Schings, directeur collectieve inkomensverzekeringen bij Nationale-Nederlanden: "Nog nooit is het verzuim zo hoog geweest. Op alle vlakken wordt hard gewerkt aan oplossingen om de druk op werkend Nederland te verlagen. We zien dit voorzichtig terug in het eerste kwartaal van 2023, waarin het aantal ziekmeldingen daalt. Tegelijkertijd zien we ook dat het aandeel werknemers tot 35 jaar, dat meer dan 42 weken ziek is, stijgt. Als dat zo doorgaat verwachten we dit jaar 30% meer jongvolwassenen met een uitkering uit de Wet werk en inkomen naar arbeidsvermogen (WIA). Dit is zorgwekkend, want we kunnen het ons als samenleving niet veroorloven deze jonge mensen langdurig aan de kant te laten staan."

Psychische klachten belangrijke oorzaak langdurig verzuim

Griep en verkoudheid zijn nog steeds de meest voorkomende verzuimoorzaken. Gevolgd door psychische klachten, een belangrijke oorzaak bij langdurig verzuim. Uit onafhankelijk onderzoek door Markeffect² blijkt dat vier op de tien werkgevers en werknemers een verstoorde werk-privébalans en personeelstekort als belangrijkste oorzaken van werkgerelateerde psychische problemen zien. Daarnaast geeft meer dan de helft van de werknemers (52%) aan regelmatig overuren te maken. Dit kan leiden tot het gevoel dat er steeds meer van hen wordt gevraagd binnen dezelfde tijd, iets waar 46% van de werknemers mee kampt.

(1) Het verzuimpercentage is het aantal verzuimdagen gedeeld door het aantal werkdagen of kalenderdagen per jaar. Bron: CBS

(2) Onderzoek werkgevers en werknemers - april 2023. Onderdeel van het trendrapport Ziekteverzuim & arbeidsongeschiktheid juni 2023.

Datum
22 juni 2023

Werkgevers veel positiever over bespreken gezondheid dan werknemers

Nagenoeg alle werkgevers (74%) voelen zich (deels) verantwoordelijk voor de psychische gezondheid van hun werknemers. Maar volgens werknemers gaat slechts één op de tien werkgevers het gesprek aan over de psychische gezondheid of privésituatie om langdurig ziekteverzuim te voorkomen. "Om een stabiele bedrijfscontinuïteit te houden en (langdurig) ziekteverzuim te voorkomen is het noodzakelijk dat werkgevers sterker gaan inzetten op het behoud van niet zieke werknemers. De laagdrempeligste en belangrijkste stap hierin is het bespreken van de mentale gezondheid van werknemers", aldus Schings. Dit gesprek wordt door werknemer en werkgever niet alleen als lastig ervaren, maar wordt ook vaak anders beleefd. Ruim de helft (59%) van de werknemers vindt het belangrijk dat hun leidinggevende weet hoe hun mentale gezondheid is. Desondanks, geeft 40% van de werknemers aan dat dit nooit wordt besproken; ten opzichte van 5% van de werkgevers. Eén op de drie werknemers geeft aan dat een werkgever te weinig tijd vrij maakt voor een persoonlijk gesprek. De financiële dienstverlener biedt via hun preventiepakket werkgevers én werknemers coaching om deze onderwerpen bespreekbaar te maken en zo verzuim te helpen voorkomen.

Uit onderzoek van Nationale-Nederlanden

- Zowel werkgevers (43%) als werknemers (38%) geven 'het combineren van zaken als werk, zorg voor anderen en sporten' als reden voor privégerelateerde psychisch klachten.
- 23% van de werknemers vindt zijn/haar gezondheid lijden onder het werk.
- 62% van de werkgevers maakt zich zorgen over de psychische gezondheid van (één of meerdere van) zijn of haar werknemers.
- Een kwart van de werknemers geeft aan dat de werkgever niet wil weten hoe het met hem of haar gaat.
- Eén op de vijf werknemers vindt dat de werkgever onvoldoende luistert.
- 36% van de werknemers die het lastig vinden om te praten over hun psychische gezondheid geven hiervoor als reden dat ze hierover liever niet praten op het werk.